

ผิดวินัย...เพราะ (ตั้งใจ) จ่ายเงินไม่ระมัดระวัง

จัดทำโดย นางสาววิจิตพร ปานไหม พนักงานคดีปกครอง ๔
ตรวจแก้ไขโดย นางสาวปรานี สุขศรี พนักงานคดีปกครอง ๗
สำนักวิชาการและความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานศาลปกครอง

หลายครั้งที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาวางไว้เป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการ และหลายครั้งที่แฟนคอลัมน์ “รู้เฟื่องเรื่องกฎหมายปกครอง” ได้ศึกษาอุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีข้าราชการทุจริตเบียดบังเงินของราชการเป็นของตนเอง ซึ่งท้ายที่สุดแล้วผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบชดใช้เงินคืนให้กับราชการ ยิ่งกว่านั้น ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลและตรวจสอบกลิ่นกรองงานของผู้ใต้บังคับบัญชา หากประมาทเลินเล่อไม่สอดส่องควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเปิดโอกาสให้มีการทุจริตหรือไม่ยึดถือและปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ปล่อยปละละเลยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาฉวยโอกาสจากตำแหน่งหน้าที่ราชการกระทำการทุจริต ก็ย่อมหลีกเลี่ยงหนีความรับผิดชอบอีกเช่นกัน

อีกสักครั้ง กับอุทธรณ์การลงโทษผู้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของส่วนราชการ แต่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของทางราชการ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังส่งผลให้ตนเองถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการ

คดีนี้เกิดขึ้นเมื่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ฟ้องคดี) มีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งสารวัตร ฝ่ายการเงิน ออกจากราชการ เนื่องจากตรวจพบว่าไปส่งจ่ายเงินงบประมาณ จำนวน ๓ ฉบับ มีรอยชดเชยเลขที่ฎีกา ชื่อผู้รับเงินและลายมือชื่อผู้รับเงิน แต่ผู้ฟ้องคดีกลับสั่งให้จ่ายเงินให้กับผู้รับเงินได้ โดยผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ตนได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบในการตรวจสอบใบสำคัญส่งจ่ายเงินและลงนามในใบส่งจ่ายเงินแต่ละวันแล้ว จึงไม่ทราบว่าฎีกามีรอยชดเชย ทั้งไม่ปรากฏลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อนุมัติในฎีกาด้วย ฉะนั้น การมีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่เป็นธรรม

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่ามอบหมายให้ร้อยตำรวจโทหญิง ฉ. ลงนามในช่องจ่ายเงินตามใบสำคัญส่งจ่ายเงินแทนและในการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงินนั้น ผู้ฟ้องคดีให้การยอมรับและเจือสมกับคำให้การของร้อยตำรวจโทหญิง ฉ. ว่าได้ตรวจพบและรายงาน พร้อมทั้งขอความเห็นต่อผู้ฟ้องคดีว่า “ใบส่งจ่ายเงินตามฎีกามีรอยชดเชยแก้ไขด้วยน้ำยาลบคำผิดและยางลบในช่องผู้มีสิทธิรับเงิน ในช่องหลักฐานการรับเงิน ในช่องลงชื่อผู้รับเงิน อีกทั้งไม่แนบบัตรประจำตัวผู้รับเงินด้วยอันเป็นการผิดระเบียบ” แต่ผู้ฟ้องคดีสั่งให้จ่ายเงินได้โดยให้เหตุผลว่า “ผ่านการอนุมัติแล้ว คนทำเอกสารก็ยืนอยู่ที่นี้ และจ่ายถูกต้องตรงตัว ผู้รับเงินมาจริง” กรณีแสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์ที่บ่งชี้ว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ ข้อ ๒๙ ของระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑) ซึ่งกำหนดว่า “หลักฐานการจ่ายต้องพิมพ์หรือเขียนด้วยหมึก การแก้ไขหลักฐานการจ่ายให้ใช้

วิธีขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่ แล้วให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง” ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินและเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ควบคุมดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ตรวจสอบให้ชัดเจนตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ซึ่งสามารถ ใช้ความระมัดระวังป้องกันเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อรักษาผลประโยชน์ ของทางราชการไม่ อีกทั้งเมื่อพบว่ามีการปฏิบัติผิดระเบียบอันเป็นสาระสำคัญกลับเพิกเฉยไม่สั่งให้ แก้ไขการปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่กลับฝ่าฝืนระเบียบให้มีการจ่ายเงินไปจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการ ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการกระทำของ ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๔/๒๕๕๑)

คดีนี้คงเป็นอุทธรณ์ให้กับข้าราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน ของราชการได้เป็นอย่างดี อย่างน้อย ๒ ประการ คือ

(๑) ถึงแม้จะได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาลงชื่อในใบสั่งจ่ายเงินแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน ยังคงมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวัง และละเอียดรอบคอบเพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ มิใช่จะปล่อยปละละเลยให้เป็น ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่เพียงลำพัง ดังเช่นคดีนี้เห็นได้ชัดเจนว่าผู้ใต้บังคับบัญชา ได้สอบถามและแจ้งให้ทราบแล้วว่าใบฎีกาจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ แต่ผู้ฟ้องคดีก็มีได้ปฏิบัติ ให้ถูกต้อง อันถือได้ว่า (ตั้งใจ) ไม่ใช่ความระมัดระวังเพื่อรักษาผลประโยชน์ของราชการ โดยไม่ถือปฏิบัติ ตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาเงินของทางราชการอย่างเคร่งครัด

(๒) เลขฎีกา ชื่อผู้รับเงิน ลายมือชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน ลายมือชื่อผู้มีอำนาจอนุมัติ ชื่อผู้มอบฉันทะให้รับเงิน จำนวนเงินที่เป็นตัวเลขและตัวอักษร การแนบบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือบัตรประจำตัวประชาชน เป็นรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญของฎีกา หากจำเป็นต้องแก้ไข จะต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เพราะระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินของราชการ ไม่ว่าส่วนราชการใดก็ตาม มีวัตถุประสงค์สำคัญคือนอกจากจะควบคุม กำกับดูแลการรับจ่ายเงิน และเก็บรักษาเงินของราชการมิให้รั่วไหลแล้ว ยังเป็นการป้องกันการทุจริตอันจะทำให้เกิด ความเสียหายกับราชการ